

Matstovur koyra nógvan mat vekk hvønn dag

Tað eru nøkur krøv, sum matstøð og matvøruhandlar skulu lúka. Tí er tað teimum álagt at koyra onkran mat í skrell, meðan annar matur væl kann latast til annað endamál. Men tað manglar eitt størri kjak um hetta, meinar Heilsufrøðiliga Starvsstovan

PÆTUR HJALMAR EVENSSON

PATURE@SOSIALURIN.FO

Vit hava ringt til 25 av teimum stóru matstøðunum í Føroyum og sett teimum sama spurningin:

"Tá ið matur loypir av hjá tykkum - koyra tit so matin í skrell, ella fer hann til annað endamál?"

Felags fyri næstan øll matstøðini var, at maturin fór í skrell hvønn

dag. Munur er á, hvussu nógvan mat talan er um dagliga, tí meðan tað hjá summum matstøðum snýr seg um heilt smáar restnøgdir, so koyra onkrar matstovur meira enn ein skrelliposa av mati vekk um dagin.

Nøkur av matstøðunum plaga at lata matrestirnar til annað endamál, frættu vit. Í summum førum plaga starvsfólk at taka matrestir við sær heim, meðan summi lata mat til eitt nú Herbergið ella til bóndur at geva kría-

túrum.

Buffétin er størsti syndarin

Tá talan er um matoyðsl hjá føroysku matstøðunum, eru tað serliga matstovurnar, sum hava buffét, sum koyra nógvan mat í skrell dagliga. Gjøgnumgangandi svarið hjá spurdu matstovunum var, at tað er teimum álagt at koyra matin burtur.

- Leiðreglurnar eru soleiðis, at avlop av mati, sum hevur verið alment frammi, so fólk kunnu

koma at røra við matin, skal burtur hvønn dag, sigur Malan Nicolinudóttir Mikkelsen, leiðari í matvørudeildini hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni.

Tað er Heilsufrøðiliga Starvsstovan, sum umsitur lógir og kunngerðir viðvíkjandi matvørum.

- Vit sum matvørumyndugleiki hava sum høvuðsendamál at arbeiða fyri matvørutrygd. Vit hava matvørulógina at halda okkum til, og her eru tað serliga

rasktarreglurnar, sum vit nýta, sigur deildarleiðarin.

- Vit mangla kjak um hetta

Í Danmark selja nógvar matstovur bíligari mat gjøgnum appina "TooGoodToGo". Maturin, sum loypir av hvønn dag, verður seldur bíliga har, og hetta er ein máti at minka um matoyðsl. Hetta brúka føroysku matstovurnar ikki, og annars er tað teimum sum sagt álagt at koyra buffét-matin í skrell hvønn dag.

- Vit hava ikki fingið nakran fyrispurning um tað, og vit mangla samskipti við matstovurnar um hetta. Eg haldi eisini, at vit mangla kjakið um júst hetta, sigur Malan Nicolinudóttir Mikkelsen, sum er opin fyri hesum átakingum.

Tað er stórir munur á dagfestingunum

PÆTUR HJALMAR EVENSSON

Tað eru ikki bara matstovurnar, sum koyra mat í skrell dagliga. Matvøruhandlar koyra eisini eina rúgvu av mati vekk, og tað kann kanska vera trupult at skilja, hví so er. Men tað er ein orsök til tað, og tað er, at heilsan kemur í fremstu røð.

Tað eru greið krøv um, hvørjar matvøru skulu í skrell, tá tær ikki kunnu seljast longur.

Matvøru merktar við "seinasti nýtsludagur" kunnu ikki latast nøkrum eftir seinasta nýtsludag.

- Hetta er tí, at talan er um serliga viðbreknar matvøru, sum spillast skjótt, og vandi kann vera fyri, at fólk gerast sjúk, sigur Malan Nicolinudóttir Mikkelsen frá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni.

- Handlar og heilsølur, sum hava áhuga í at lata hesar matvøru, og tey fólk/felagsskapir, sum ynskja at lata hesar matvøru

viðari, eru vælkomn at seta seg í samband við Heilsufrøðiligu Starvsstovuna, sigur hon.

- Vit eru í gongd við eitt kanningararbeiði í mun til haldfæri og merking av matvørum. Ætlanin er at gera greiðar mannagongdir, hvussu handlarnir skulu merkja vøurnar, sigur hon.

Krøv til at lata matvøru

Ein hópur av matvørum kunnu latast til vælgerandi endamál, um arbeiðsgevarin ynskir tað. Um tær so vera tað, er ein heilt annar spurningur. Men talan er í øllum førum um ikki-datumerktar matvøru sum eitt nú heil frukt og grønmeti, umframt matvøru merktar við "heldur sær í minsta lagi til".

Hesar matvøru kunna latast úr handlum, um:

- handilin tekur ábyrgd av, at matvøran er í lagi, soleiðis at fólk ikki verða sjúk.

- farið verður um matvøruna, sum merkt er á pakninginum, t.d. kølivøra á køl (5°C) og frostvøra á frosti (-18°C).

- matvøran er vard móti dálking.

- tann, sum innsavnar og letur viðari, handfer matvørunar, so matvørutrygdin er í lagi.

Breyð og bakstur

Ein rúgva av breyði, kakum og øðrum bakstri verður koyrt í

skrell hvønn dag, tá teir ymsu matvøruhandlarnir lukka. Fleiri, sum hava arbeitt í matvøruhandli, hava undrast á, hví tey hava sum uppgávu at koyra hesar matvøurnar burtur. Men hetta skulu tey, tí tað er krav frá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni.

- Breyð er ein turrvøra og

spillist ikki skjótt. Um vøran er ber, tað vil siga ikki innpakkað og kann vera útsett fyri dálking, skal hon beinast burtur. Men er ein turrvøra innpakkað og vard móti dálking, so er tað ikki krav frá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni, at hendan skal beinast burtur dagliga. Rómakøkur eru viðbreknar vøru og spillast skjótt. Um hesar ikki eru goymdar rætt, skulu tær beinast burtur, sigur Malan Nicolinudóttir Mikkelsen, deildarleiðari í matdeildini.

Tað breyðið, sum ikki hevur ligið alment frammi, nýtist ikki at fara í skrell. Men tað fer tað ofta allíkavæl, og tað má vera í sambandi við ein góðskuspurning hjá handlunum.

- Vit mangla hatta kjakið. Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur áður lagt upp til, hvussu hetta skal skipast í handlum, men vit mangla at vita, hvar maturin fer, tá hann er ov gamal, sigur leiðarin í matvørudeildini.

